

BIBLIOTEKA KLASYKÓW FILOZOFII

PAUL-HENRI D'HOLBACH

SYSTEM PRZYRODY

CZYLI

PRAWA ŚWIATA FIZYCZNEGO
I MÓRALNEGO

Przekład opracował i wstępem poprzedził

KLEMENS SZANIAWSKI

Tom I

1957

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

SPIS TREŚCI

Wstęp	IX
Od wydawcy z roku 1771	3
Przedmowa autora	7
Od nowego wydawcy	11
Dokumenty różne przytoczone dla zapoznania czytelnika z dziejami <i>Systemu przyrody</i> i innych pism Holbacha .	39

SYSTEM PRZYRODY

Część pierwsza

*O przyrodzie i jej prawach. O człowieku. O duszy i jej
władzach. O dogmacie nieśmiertelności. O szczęściu*

Rozdział I

O przyrodzie	53
------------------------	----

Rozdział II

O ruchu i jego pochodzeniu	65
--------------------------------------	----

Rozdział III

O materii, różnych jej związkach i rozmaitych ruchach, czyli o biegu natury	81
--	----

Rozdział IV

O wspólnych wszystkim bytom przyrody prawach ruchu. O przyciąganiu i odpychaniu. O sile bezwładności. O ko- nieczności	90
--	----

Rozdział V	
O ładzie i nieładzie. O inteligencji. O przypadku . . .	104
Rozdział VI	
O człowieku. O rozróżnieniu człowieka jako istoty fizycznej i istoty moralnej. O pochodzeniu człowieka	119
Rozdział VII	
O duszy i o teorii duchowości	138
Rozdział VIII	
O władzach intelektualnych. Wszystkie władze intelektualne pochodzą ze zdolności odczuwania	149
Rozdział IX	
O różnorodności władz intelektualnych; władze intelektualne i cechy moralne zależą od przyczyn fizycznych. O naturalnych zasadach życia społecznego, moralności i polityki	164
Rozdział X	
Dusza nasza nie czerpie swoich idei z siebie samej. Nie ma idei wrodzonych	202
Rozdział XI	
O teorii wolności człowieka	232
Rozdział XII	
Analiza poglądu, według którego teoria fatalizmu jest niebezpieczna	268
Rozdział XIII	
O nieśmiertelności duszy. O dogmacie życia przyszłego; o strachu przed śmiercią	301
Rozdział XIV	
Wychowanie, moralność i prawa są dla ludzi dostatecznym hamulcem. O pragnieniu nieśmiertelności. O samobójstwie	330
Rozdział XV	
O interesach ludzi, czyli o pojęciach, jakie tworzą sobie o szczęściu. Bez cnoty człowiek nie może być szczęśliwy	352

Rozdział XVI	
Błędne poglądy ludzi na szczęście są prawdziwą przyczyną nieszczęść rodzaju ludzkiego. O bezskutecznych środkach, jakimi chciano im zapobiec	376
Rozdział XVII	
Prawdziwe, czyli oparte na przyrodzie idee są jedynym lekarstwem na cierpienia ludzkie. Streszczenie części pierwszej. Wnioski	395
Wnioski	405
Przypisy autora i pierwszych wydawców	415